

Keski-Suomen SOTE 2020 hankkeen lasten ja perheiden palveluiden työryhmän kokous 2 / 2015

Aika **Tiistai 10.3.2015 klo 12.30–15.30**

Paikka Jyväskylän kristillinen opisto, Sulkulantie 28, 40520 Jyväskylä
Tila: Juhlasali S109

Läsnä Huovinen Anu, Huttunen Niina, Impola Tiina, Kakkonen Hanna, Kalilainen Päivi, Karimäki Ari, Kauppinen Raija, Kivelä Oskari, Kokkonen Veera, Korhonen Tiina, Korpela Merja, Kunelius Jari, Jukkala Harri, Juntunen Marko, Lappalainen Mika, Leivonen Kukka-Maaria, Mankonen Tiina, Mattila Samuli, Mård Minna, Niinilampi Hanna, Nuolioja Arja, Nättinen Minna, Paananen Sari, Peuha Kaisa, Pietiläinen-Söderholm Ulla, Pollari-Urrio Paula, Rissanen Tuuli, Simpanen Mari, Sinikorpi Annemari, Toivonen Anne ja Viisanen Katja

1. Kokouksen avaus

Petri Oinonen avasi kokouksen klo 12.30.

2. Läsnäolijoiden toteaminen ja esittäytyminen

Käytiin läpi esittäytymiskierros.

3. Lasten ja perheiden työryhmän järjestäytyminen

• Työryhmän puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Petri toimii puheenjohtajana ja Minna Mård sihteerinä.

• Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi, kokouksen aikataulu

Esityslista hyväksyttiin, käydään läpi 5. kohta ennen kohtaa 4.

4. Edellisen kokouksen muistion läpikäyminen sekä päätösten toteaminen

Käytiin uudelleen läpi edellisen kokouksen esityslistan 6. kohtaa:

- Missio - mikä on meidän päätehtävämme?
- Visio - minne olemme menossa, mitä tavoittelemme?
- Strategia - miten pääsemme tavoitteeseen, täydennämmekö työryhmää, vai perustammeko mahdollisia alatyöryhmiä?

Miten yhdistetään työryhmän osaaminen ja erilaiset näkökulmat? Onko visiona painopisteen muuttaminen korjaavasta työstä edistävään ja ehkäisevään työhön? Keskusteltiin siitä mikä on ennaltaehkäisevää ja mikä korjaa vaa toimintaa. Miten hyvinvointia voidaan tarkkailla perheessä? Palvelut eivät keskittyisi yksittäisiin tapahtumiin ja palasiin vaan kokonaisuuteen. Ongelmana voi olla perheen eikä nuoren haasteet. Perheiden palveluihin panostaminen ehkäisisi pirstaloitumista. Nykyään siirrellään vastuuta ja sitä kuka maksaa (osaoptimointi).

Pohdittiin yhteisesti, että Keski-Suomen lasten ja perheiden palveluiden yhteisenä tavoitteena voisi olla, että *”Painopiste on siirtynyt korjaavasta ja yksilökeskeisestä työskentelystä kokonaisvaltaiseen, yhteisölliseen, perheitä huomioivaan sekä edistävään ja ehkäisevään työhön lasten ja perheiden palveluissa.* Em. pohjalta visiona voisi tällöin olla lyhyesti ja ytimekkäästi *”Korjaavasta tukevaan”.* Työryhmän päätöksellä tämä myös jätettiin visioksi.

Isona tavoitteena on peruspalveluiden vahvistaminen ja erityispalveluiden tarpeen vähentäminen. Tätä kautta pystytään vastaamaan varhaisessa vaiheessa isoihin terveys- ja hyvinvointihaasteisiin, joista koituvat suurimmat inhimilliset ja taloudelliset hyödyt. Miten painopisteen muutos tehdään Keski-Suomessa? Mitä ovat ne temput ja strategiset valinnat, joilla tavoitteisiin päästään? Kolmessa pienryhmässä mietittiin toimenpide-ehdotuksia näihin kysymyksiin (ks. kohta 6.).

- 5. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan sekä perustuslakivaliokunnan lausunnot**
Petri kävi läpi sote-uudistuksen tilannetta sekä tilastotietoa mm. väestöstä ja perherakenteesta (ks. liite1).

6. Pienryhmätyöskentelyä

Petri alusti pienryhmätyöskentelyä dia-sarjalla (ks. liite2). Työskentelyä kolmessa ryhmässä – arjen tuki, erityinen tuki ja palveluiden yhteensovittaminen - 45min, jonka jälkeen yhteinen purku, 10min/ryhmä.

- **Arjen tuki ryhmä**

Pitäisi olla arjen tukea lasten, nuorten ja perheiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja voimavarojen ylläpitämiseen ja lisäämiseen. Palvelut tulisi olla kaikkien saavutettavissa, ilman ongelmaa. Ennaltaehkäisyn ja tuen pitäisi olla kokonaisvaltaista, hyvinvointia ylläpitävä. Palvelut tulisi olla helposti saavutettavissa ja kontakti palveluun säännöllistä. Neuvolan, koulun, kouluterveydenhuollon mahdollisuudet ja roolit esim. nivelvaihtelyssä korostuvat. Moniammatillisuutta tulisi vahvistaa, tällöin yhteinen kieli ja yhteiset tavoitteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on tärkeää. Organisaatorajojen ylittäminen yhteisen tavoitteen eteenpäin viemiseksi pitäisi olla mahdollista. Perhe pitäisi ottaa paremmin huomioon ja mukaan myös ylemmillä luokilla. Esimerkkeinä kerrottiin, että yläasteen vanhempainilloissa osallistumisprosentti ei ole niin suuri kuin ala-asteella, sekä että pienten lasten harrastuksissa riittää isovanhempia, sukulaisia ym. videokameroi-

den kanssa kentän laidalle, mutta isompien harrastukset eivät välttämättä enää kiinnosta aikuisia. Miten tieto kulkee koulusta perheeseen, on tärkeä kysymys ja oleellinen asia. Samoin vanhempien vertaisryhmät ja niiden hyödyntäminen esim. neuvolassa. Kaiken kaikkiaan pitäisi kyetä näkemään paremmin arjen tuen hyöty. Palveluiden suunnittelun keskiössä tulisi aina olla lapsi, nuori ja perhe. Em. palveluissa on yleensä osaamista, mutta ei resursseja toteuttaa. Resursseja - "rahan lainaamista" – pitäisi tehdä korjaavista palveluista. Ydinajatuksena arjen tuki ryhmällä on, että palveluita pitäisi olla ennen ongelmia ja niiden tulisi olla kaikille tarjolle.

Strateginen toimenpide:

"Riittävät resurssit työhön, jota toteutetaan lasten, nuorten ja perheiden arkielämässä. Tavoitteena on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin sekä voimavarojen ylläpitäminen ja lisääminen."

- **Erityinen tuki ryhmä**

Erityisen tuen ryhmän visiona on moniammatillinen tiimi laajasti ajateltuna, jossa jokainen tekee yhteistyötä oman alan asiantuntijana. Neuvolan rooli on tärkeä ja siellä tulisi olla riittävät resurssit. Ylipäänsä varhainen puutuminen on tärkeää ja esim. perhetyöntekijät Imatralle lähtevät jokaiseen perheeseen johon syntyy vauva. Myös erityistä tukea – lastensuojelu, psykiatria, päihdetyö - pitäisi viedä kotiin. Riittävän aikaisessa vaiheessa pitäisi antaa tukea koulussa ja tuen kohtaavuutta tulisi arvioida. Asiakkaan pompottaminen luukulta toiselle pitäisi loppua esim. ammattilaisten paremmalla yhteistyöllä. Tiivis yhteistyö tarkoittaa erityisen tuen palveluiden tuomista peruspalveluiden rinnalle. Työnjaon tulisi olla mahdollisimman selkeää. Psykiatrialla täytyy olla aina lähete, miten sen saisi tiputettua pois? Tukihenkilötoimintaa pitäisi pystyä järjestämään ilman lastensuojelun asiakkuutta. Palvelut tulisivat olla joustavat lapsen ja nuoren elinympäristöön ja tukea tulisi olla myös sijaishuoltoon.

Strateginen toimenpide:

"Jokainen työntekijä on oman alan asiantuntija, muodostaen yhteistyössä muiden osaajien kanssa moniammatillisen tiimin, joka kulkee asiakkaan rinnalla."

- **Palveluiden yhteensovittaminen ryhmä**

Palveluiden yhteensovittamisen ryhmän perusajatuksena on yksi hallinto ja budjetti. Lisäksi oleellista on huomioida vuorovaikutuksen eri tasot: vuorovaikutus ja yhteistyö ammattilaisten välillä, palvelujen tuottajien keskinäinen vuorovaikutus. Päätösvaltaa tulisi olla alueellisesti, jotta saa yhdestä paikasta ne tuet mitä tarvitsee. Palveluiden tulisi muutenkin olla tasa-arvoiset joka puolella maakuntaa. Yhteistyön raja-aitoja tulisi kaataa, jota kautta parannetaan palveluiden tehokkuutta. Johtamistavan tulisi yhteen sovittaa palveluita. Asenne ilmapiiri on ratkaiseva uuden ajattelutavan synty miseksi ja se ei saisi

*korostaa professionaalista asennetta oman osaamisen esiintuomiseksi. Ongelmia pitäisi pystyä tunnistamaan varhaisessa vaiheessa esim. koulussa. Perhe ja lapsen muu elinympäristö, kuten harrastukset, pitäisi ottaa paremmin mukaan. Palveluntarjonta tulisi yhdenmukais-
taa. Oleellista on myös päättäjien ja virkamiesten toimiva yhteistyö ongelmien ratkaisemiseksi. Tietojärjestelmiä tulisi kehittää. Yhden-
mukaiset järjestelmät helpottaisivat esim. kirjaamista ja valvontaa.*

Strateginen toimenpide:

”Lasten, nuorten ja perheiden palveluita yhteen sovittava johto, joka huomioi vuorovaikutuksen eri tasot.”

7. Muut mahdolliset asiat

Keski-Suomen SOTE2020 - hankkeesta Petri osallistuu projektinjohtajien & STM & THL, lasten, nuorten ja perheiden palveluiden, yhteistyökokoukseen tiistaina 17.3.

Keski-Suomen SOTE2020 – hanke järjestää opintomatkan Eksoteen 18.3. Mukaan mahtuu lähtijöitä. Petriin yhteys, jos haluaa lähteä. Lähtö Lappeenrantaan on Matarankatu 4:stä, klo 8.

8. Seuraava työryhmän kokous, jatkosta sopiminen

Työryhmä ei sopinut uutta kokousaikaa. Peurungan seminaarissa 15.4. on kahdeksan työpajaa, joista yksi on lasten ja perheiden palveluiden työpaja. Siellä tämän työryhmän esitysten pohjalta, jatketaan strategisten valintojen tekemistä, joilla pyritään tavoitteen mukaisesti siirtämään painopistettä korjaavasta työstä edistävään ja ehkäisevään työhön. Lisäksi määritellään suunnitelma strategioiden käytäntöön viemiseksi. Mahdolliset pilotoinnin aloitettaisiin elo-syyskuussa 2015.

9. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 15.25.

Jakelu:

Lasten ja perheiden palveluiden työryhmän jäsenet (3.2.2015 mennessä mukaan lupautuneet):

- Neuvola: Niina Huttunen (JKL)
- Lastenpsykiatria: Minna Nättinen (KSSHP)
- Nuorisopsykiatria: Anne Toivonen (KSSHP)
- Keskussairaala, lastenosasto: Jaana Peltokoski (KSSHP)
- Terveyskeskuspsykologi: Leena Halttunen-Vierimaa (Saarikka)
- Lasten kuntoutus: Niina Nieminen (JKL)
- Vammaispalvelut: Merja Korpela (JKL)
- Päihdepalvelut: Marko Juntunen (Sovatek)
- Ehkäisevä päihdetyö: Harri Jukkala (EHYT)
- Mielenterveyspalvelut: Mirja Pirttijärvi (KSSHP)
- Perhetyö: Hanna Niinilampi (Keuruu)
- Sosiaalityö: Tiina Mankonen (Saarikka)
- Lastensuojelun avohuolto: Päivi Paavilainen (Laukaa)
- Lastensuojelun avohuolto: Saara Keränen (JKL)
- Lastensuojelun sijaishuolto: Paula Pollari-Urrio (Keski-Suomen sijaishuoltoyksikkö)
- Lastensuojelun sijaishuolto ja avotyö: Vesa Lankinen (JKL)
- Varhaiskasvatus: Raija Kauppinen (JKL)
- Varhaiskasvatus: Maija Sysmäläinen (Laukaa)
- Nuorisotyö: Tarja Turunen (JKL)
- Etsivä nuorisotyö: Tuuli Rissanen (Hankasalmi)
- Kouluterveydenhuolto: Tiina Impola (JKL)
- Opiskeluterveydenhuolto: Katja Viisanen (JKL)
- Suun terveydenhuolto: Kukka-Maaria Leivonen (JKL)
- Perheneuvola: Mika Lappalainen (Äänekoski)
- Perheneuvola: Päivi Kalilainen (JKL)
- Perheneuvolan lapsiperheiden kotipalvelu: Sari Paananen (JKL)
- Peruskoulu: Jari Kunelius (Viitasaari)
- Oppilashuolto: Tea Alarmo (JKL)
- Kulttuuri- ja liikuntapalvelut: Ari Karimäki (JKL)
- Aamu- ja iltapäivätoiminta: Tella Vuolle-Oranen (JKL)
- Maahanmuuttopalvelut: Elina Hienola (JKL)
- Työllisyyspalvelut: Kaisa Peuha (JKL)
- Järjestötoiminta: Annemari Sinikorpi (MLL)
- Järjestötoiminta: Anu Huovinen (Pelastakaa Lapset ry)
- Seurakunnan lapsi ja perhetyö: Tiina Korhonen (Jyväskylän ev.lut.srk)
- Koulutettu kokemusasiantuntija: Annukka Harjula (KSSHP)
- Nuorten ääni Keski-Suomessa: Veera Kokkonen (Konnevesi)
- Nuorten ääni Keski-Suomessa: Samuli Mattila (Uurainen)
- AMK: Katariina Soanjärvi (Nuoriso- ja järjestötyön johtaja)
- Ammattikoulu: Minna Ahokas (Lähihoitajien koulutuspäällikkö)
- Yliopisto: Anna Rönkä (Kasvatustieteen professori)
- Tehy: Jaana Pollari
- Jyty: Ulla Pietiläinen-Söderholm
- Juko: Oskari Kivelä

Jakelu tiedoksi:

- Keski-Suomen SOTE 2020 –hanke
- Silja Ässämäki, kehittämisjohtaja
- Pekka Utriainen, ohjausryhmän puheenjohtaja